India is a country which has Unity in Diversity. We cannot find so many languages, cultures elsewhere. We can call India as a 'Mini World'. Indian culture includes the tribal cultures also. These cultures are not included in the main stream of the society, but it has its own unique rituals, ideas, civilisations, life styles, languages and cultures. These tribes have retained their uniqueness. This uniqueness has become an important and curious feature in human progress.

Like India, Karnataka state also has many languages, tribes, cultures which have grown and got nourished here. In Karnataka's Southern side Coorg district's Viraj pet, Somwar pet, Mercara- in these 3 Taluks, we can find the 'Kuruba' tribe people. In this progressive rat race, when individual existence itself has become tense and scary, these 'Kuruba' people have stayed away from the civilisation. Their social, economic and political situations are the important study features of this research thesis.

## HISTORY

In Karnataka, Coorg district has many highlands. It has western ghats and includes eastern and western slopes. Coorg district's total geographical area is over 4,102 sq.km. This is Karnataka's smallest district. In Karnataka's Coorg district 'Kuruba', Kadu Kuruba' and 'Jenu Kuruba' tribes are there. Originally, these tribes belong to the same single tribe. But, overtime, these tribes got divided due to many reasons and have established their very own identities.

Kurubas were the world's original inhabitants. Kurubas were the first and foremost people to inhabit the world. They

were courageous and belonged to the 'Pallava' race who ruled South India for many years. Then, overtime, due to Kongas, Cholas and Chalukya's powerful invasions around 7<sup>th</sup> or 8<sup>th</sup> century, their power declined and they lost their identities. After losing power, they went to nearby hilly and rocky regions, namely, Malabar, Nilgiris, Coorg, Wynad forest regions in disguise. After some time, without any communication with the outside world they lived their solitary, natural life without any civilisation of the civilised world. This made and converted them as forest people or forest tribe.

In Karnataka, the 'Kuruba' community people have been divided as Scheduled Tribe and backward Tribe. We can find people belonging to 'Kuruba' race in Coorg district's Viraj Pet Taluk's Tithi Mathi, Goni Koppa, Ontiangadi, Baddagola, Koppa, Ponnampet, Maldhare, Kutta, Panchavalli and R G Grama and in Somvarpet Taluk's Hebbale, Koodlipet, Valnur, Basavanare, Koodlur, Shanivarsanthe, Hittalageri etc., and to some extent in Mercara Taluk.

To sum up, we should bring the Kuruba community people to the main stream of the society who are spread across the width and breadth of the country and known and recognised by different names. This community should be taken towards awareness as they are extremely suffering from rapid urbanisation as well as modernisation. This responsibility of helping and taking them lies on the shoulders of the government.

**POLITICAL SITUATION** 

After we got our independence and even after the democratic form of government came into power, the 'Kuruba' people have only followed the advice of the chief of their Hadis. They have elected only those suggested by their chief. After the reservation policy came into existence and when these people were included in the Scheduled Tribes Category, only then they understood the true meaning of democracy. Some associations are working with these tribals and creating awareness. They are told and advised about government's aims, policies and welfare programmes. These associations have become the guiding lamp for these tribe's progress.

Mr. G K Subbaiah from Coorg district was the only one elected member of legislative assembly. In the same way in gram panchayat and Zilla panchayats the tribe's members are only a few.

In October 1999, the Government of India has newly established a separate department (Ministry of Tribal Affairs) for the welfare of the tribals. In 1931 census, Kurubas are separately recognised. Since 1950, these tribes are included in the Scheduled Tribes category.

The Scheduled Castes and Scheduled Tribes lists (Modification) Order 1956, Schedule 3, Part 8, Mysore (1) 5<sup>th</sup> and 6<sup>th</sup>.

ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ.

ಪೀಠಿಕೆ:

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಂದರೆ ದೈಹಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ಅಥವಾ ಗಂಡು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ಲಿಂಗವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಸಮಾನ ಗ್ರಹಿಕೆಯಾಗಿದೆ.ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಲಿಂಗ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂಬುದು ಭಾರತೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಮುಂದುವರಿದ ಸಮಾಜವಾಗಿದ್ದರು ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ನಿಸರ್ಗದತ್ತವಾಗಿ ಸಮಾನತಾ ಭಾವದಿಂದ ಮಾನವನ ವಿಕಾಸವಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಲಿಂಗ ಪಾತ್ರದ ಅಧೀನತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಪುರುಷರ ಪ್ರಾಭಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಗೆ ತೊಡಕುಂಟಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಇಬ್ಬರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತವಾದ ಸಾಮಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಸಮಾಜ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸ್ಥಾನ–ಮಾನ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಅಂತ್ಯಗೊಂಡು ನ್ಯಾಯೋಚಿತವಾದ ಸಮಾನತಾ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಾಪನೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕಿದೆ.

1948ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 10ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ "ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿ ಜನಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಮನರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗು ಜನಾಂಗ, ಬಣ್ಣ, ಲಿಂಗ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ಜನನ ಅಥವಾ ಇತರ ಸ್ಥಾನಮಾನದಂತಹ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಆಂಟೋನಿಯೋ ಗುಟೆರಸ್ ಅವರು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಯುವತಿಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಅಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸವಾಲು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

1995ರ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಾಂಕ(ಜಿಡಿಐ) ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಸಬಲೀಕರಣ ಅಳತೆ(ಜಿಇಎಂ) ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಜಿಡಿಐ ಮತ್ತು ಜಿಇಎಂ ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಾಗತಿಕ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸೂಚ್ಯಾಂಕಗಳಾಗಿವೆ. ಜಿಡಿಐ ಮತ್ತು ಜಿಇಎಂ ಗಳು ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ಸಂಯೋಜಿತ ಸೂಚ್ಯಾಂಕವಾಗಿದ್ದು ದೇಶದೊಳಗಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಇದೇಂದು ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮಾನದಂಡವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೆನಿರಿಯಾ ಮತ್ತು ಪರ್ಮನಿಯರ್ ರವರು ಅಭಿಪ್ರಾಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳೆಯಲು ಜಿಡಿಐ ಮತ್ತು ಜಿಇಎಂ ಗಳು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಟೀಕಿಸಲಾಯಿತು. ಜಿಡಿಐ ಮತ್ತು ಜಿಇಎಂ ನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಯುಎನ್ಡಿಪಿ 2010ರ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಸೂಚ್ಯಾಂಕವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. 2011ರ ಜಾಗತಿಕ ಲಿಂಗಾಂತರ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಐಸ್ಲ್ಯಾಂಡ್, ನಾರ್ವೆ, ಪಿನ್ಲ್ಯಾಂಡ್, ಸ್ಟೀಡನ್, ನಿಖರಗುವ, ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಐರ್ಲ್ಯಾಂಡ್, ಸ್ಪೈನ್ ದೇಶಗಳು ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ.

2011ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ 121,01,93,422 ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು 62,37,24,248 ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರು 58,64,69,174 ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಲಿಂಗಾನುಪಾತವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ 1000 ಪುರುಷರಿಗೆ 940 ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಾರತಮ್ಯವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ರಕ್ಷಣೆ, ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

## ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು:

ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರು, ಹುಡುಗಿಯರು ಮತ್ತು ಹುಡುಗರು ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಆನಂದಿಸುವುದರಲ್ಲಿನ

ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ-ಮರುಷ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಜೈವಿಕ ಹಾಗೂ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಠಿಕೋನಗಳಿಂದ ನೋಡಬೇಕಿದೆ.

ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾ:– ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದ ಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸದ ಹೊರತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ

**ಕೋಪಿ ಅಣ್ಣನ್ :-** ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಬಡತನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಇದು ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಷರತ್ತು.

**ಪ್ಲೇಟೋ:**– ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಂತೆಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಅದೇ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು.

## ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ.

ಭಾರತವು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆ, ಜನಾಂಗ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ತೀವ್ರಗತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿದೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂತಹ ಅಸಮಾನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಇಂದಿಗೂ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನ ಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ಜ್ವಲಂತವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆಯ 2020ರ ಜಾಗತಿಕ ಲಿಂಗಾಂತರ ಸೂಚ್ಯಾಂಕದ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತವು 112 ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. 2018ರಲ್ಲಿ 0.665 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಭಾರತವು 2020ರಲ್ಲಿ 0.668 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಾಂಕವು ಆರ್ಥಿಕ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಉಳಿವು, ರಾಜಕೀಯ ಸಬಲೀಕರಣದಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಅಂತರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ:-

ವರ್ಷ	ಸ್ತ್ರೀಯರು	ಪುರುಷರು
1951	946	1000
1961	941	1000
1971	930	1000
1981	934	1000
1991	927	1000
2001	933	1000
2011	940	1000

ಮೂಲ: Census.gov.in

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಭಾರತದ ಜನಗಣತಿಯ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ನೋಡುವುದಾದರೆ 1951 ರಿಂದ 2011 ರ ವರೆಗೂ ಸ್ತ್ರೀ-ಮರುಷರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸವಲತ್ತಗಳು ಅನೇಕ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಬರುವುದು ಸಂವಿಧಾನದ 14ನೇ ಅನುಚ್ಚೇದ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಕಾನೂನಿನ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು. ರಾಜ್ಯವು ಧರ್ಮ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗ, ಜನ್ಮಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಅನುಚ್ಛೇದ 15(1)ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅನುಚ್ಛೆದ 15(3)ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅನುಚ್ಛೇದ 39(ಏ) ನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಜೀವನ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸಹ ಹೇಳಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ತನ್ನ ಅನುಚ್ಛೇದ 39(ಡಿ)ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮರುಷ–ಮಹಿಳೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಾನವಾದ ಕೂಲಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸಹ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅನುಚ್ಛೇದ 42, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅವರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ

ನ್ಯಾಯವಾದ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಮಾತೃತ್ವದ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು (ರಜೆ, ಇತ್ಯಾದಿ) ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಮರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ನಡುವಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಸಮಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಸಮಾನ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

## ಲಿಂಗ-ಅಸಮಾನತೆ ಕುರಿತು ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ:

ಪ್ರಾದ್ಯಾಪಕರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲೆ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ 1998 ರಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಕಾರಣ " ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾನತಾವಾದಿ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೂ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. " ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರ ಪ್ರಕಾರ: ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ನೈಸಗಿಕ ಮಾನವ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಮಹಿಳೆಯರ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ಪ್ರಬಲ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರದ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಕೃತಕ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ ". ಅಮಾರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರ ಪ್ರಕಾರ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವೈಪಲ್ಯವಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ . ಅದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದ್ದು ಮರುಷರಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರು ಸ್ವರಚಿಸಿರುವ The Argumentative indian ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ಆರು ವಿಭಿನ್ನ ಮುಖಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ, ಮೊದನೆಯದಾಗಿ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಅಸಮಾನತೆ; ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಜನ್ಮ ಅಸಮಾನತೆ; ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಅಸಮಾನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು; ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಅಸಮಾನತೆ ಐದನೆಯದಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು

ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಳ ಅಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಆರನೆಯದಾಗಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕ ಸಂತಸ್ತೀಕರಣ. ಮಹಿಳೆಯ ಬದುಕಿನ ಅಸಮಾನತೆಯು ಪ್ರಪಂಚದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಸಾಧಾರಣ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಘೋರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶವನ್ನು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಯಸ್ಸಿನ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸೇನ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ರಾದಂತಹ ಜೀನ್ ಡ್ರೀಜೆ ರವರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಬರೆದಿರುವ " An Uncertain Glory  $E \pm \lambda \phi C$ " ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾದರಿ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾತ್ರದ ಕುರಿತು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶವು ಭಾರತಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು, ರಾಜ್ಯನೀತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರು ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ನಡುವಿನ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶ, ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಕಂಡು ಬರದಿದ್ದರೂ ಆಡಳಿತ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ನಾಯಕತ್ವದ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮರುಷರು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯ ಸಮಾನತೆಯ ಅಸ್ಮಿತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟಾಗಿ, ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ಉನ್ನತಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್ ರವರು ದಿ ಆಡಿಯಾ ಆಫ್ ಜಸ್ಟೀಸ್ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಧಾನ ಪು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಾಧಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿರುವ ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದು, ಜೀವನದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು 'ಸಾಮರ್ಥ್ಯ'ದ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸ ಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ವಿವಿಧ ಚೌಕಟ್ಟಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜೀನ್ ಡ್ರಿಚ್ ಮತ್ತು ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನ್ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ "ಭಾರತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ" ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ದ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಹಿಂಸೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲವು ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿರದೆ ಅದು ಪ್ರಮುಖಾ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ.. ಈ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿ ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದಿದಲ್ಲ. ಅದು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾನಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಾನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾದ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮರುಷರು ಇಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕವಲುಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆಗಳು ಸಹಜವೆನ್ನುವಂತಹ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಮಾಜ ಹೇರಿದ ಜೀವ ವಿರೋಧಿ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಲೆದೋರಿದೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾದಾಗ ಮಹಿಳೆಯ ಸಬಲೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯ. ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಹೊಣೆ ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಮರುಷರ ಮೇಲಿದೆ. ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಬಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕೈಜೋಡಿಸಬೇಕಿದೆ.